

# Az Andrássytól Andrészig

Fordított világ:  
Farkas Zsuzsa installációja a Szajna partján

LŐRINCZ VIKTOR OLIVÉR

Sculptures en l'île fesztivál, Andrész (Franciaország), 2018. IX. 23-ig



Fotó: Farkas Zsuzsa

A francia réfléchir ige elsődleges jelentése visszatükrözés, de jelenthet gondolkodást, reflektálást is, míg a magyarban a reflektálni szót már nem használjuk a visszatükrözés értelmében. Farkas Zsuzsa<sup>1</sup> pályája kezdetétől érdeklődik a tükör és a tükröződés iránt, diplomamunkája a Magyar Képzőművészeti Egyetemen 2005 *Tükröződés* címmel egy olyan installáció volt, ahol a téglalap alakú medencében a vízben úszó olaj tükrözte vissza a falként felfüggesztett CD-ket. *Ív* című installációja a Blaha Lujza téren nem várt szerepet játszott a 2006-os események során: a tömeg a félkör alakú, tokaji borosüvegekből álló művét megbontotta, és az üvegeket a rendőrök ellen használta fel. A mű pusztulásáról, a kipergő üvegekről készített felvételek bejárták a sajtót.<sup>2</sup>

A Nyíregyházi Főiskola és az MKE elvégzése után Zólyom Franciskával tartott órát a kortárs tendenciákról, többek között Anish Kapoorról, Daniel Libeskindről és Richard Serráról, akikhez személyes ismeretség is köti. A Párizsi Egyetemen szerzett master diplomát kortárs művészet és új médiumok szakon 2009-ben, azóta Párizsban él. Franciaországban és Magyarországon egyaránt kiállít, az UNESCO-ban például kétszer, *Gouttes de lettres* (Betűcseppek) és *Retropolis* címmel, otthon legutóbb, 2015-ben *Spektrum* című alkotása volt látható Szentendrén a Művészetmalomban, Farkas Ádám tanítványainak kiállításán. Az ehhez használt speciális anyag, a plexilapra rögzített irizáló fólia későbbi műveiben is feltűnik. Farkas Zsuzsa műveit nemcsak az egyes anyagtipusok újrahasznosítása jellemzi, de korábbi installációinak egyes elemeit szintén beépíti újabb műveibe. *Passage* (Átjáró, 2012) című installációjának – mely olajfelületen tükrözte az Argenteuilben található Keresztelő Szent János-kápolna román kori boltozatát – fa alépitményét használta fel: a Richard Wilson műveivel rokon, de azoktól anyaghasználatban eltérő, szakrális térben felépített installáció anyagából „otthoni” szakrális teret hozott létre műtermében *Private Cathédrale* (2013) címmel.

Fotó: Farkas Zsuzsa

**FARKAS ZSUZSA:** *Fordított világ* (részlet), 2018



**FARKAS ZSUZSA:** *Fordított világ*, 2018, Andrésey, Franciaország

A május 18. és szeptember 23. között a *Sculptures en l'île* (Szobrok a szigeten)<sup>3</sup> című rendezvény keretében Párizstól nem messze, Andréseyben látható alkotása, a *Monde à l'envers* (Fordított világ), amelynek anyaghasználata részben a diplomamunkára, részben az említett faépítményekre reflektál. A fesztivált 21. alkalommal rendezik meg a francia vasút (SNCF), számos nagy cég és médium támogatásával, a fesztivál első helyszíne tulajdonképpen nem is Andrésey, hanem az oda vivő vonatok párizsi pályaudvara, a Gare Saint-Lazare. Itt áll jelenleg Nathalie Camoin-Chanet *Carmen* című szobra, valamint a fényképes tájékoztató a többi helyszínről. Andréseyben a további két helyszínt, a Nancy-szigetet és a városháza parkját ingyenes hajójárat köti össze a Szajná keresztlől. Ez utóbbi helyszínen áll a Maison du Moussel, egy 1864-ben épült villa a Szajna partján, nem messze az Oise torkolatától. Díszvendégként Farkas Zsuzsa készíthetett ide installációt. A villa folyó felőli homlokzatát 4000 CD fedi, ezen a felületen mintegy tükröződnek a tetőablakok, molinóra nyomtatott fotók formájában. Az installációt az épület állagának sérelme nélkül kellett megvalósítani,





fotó: Farkas Zsuzsa

**FARKAS ZSUZSA:** *Fordított világ*, 2018, Andrésy, Franciaország



fotó: Farkas Zsuzsa

így a CD-eket és az ablakokat egy faszervezet tartja. A látogatók a vezetett séták során az épületet több nézetből is megtekinthetik, a villa teraszáról, a folyóparton húzódó főútról, valamint a Szajna közepén lévő szigetről, ahol az erdőben további szobrokat és installációkat találunk a fesztivál résztvevőitől. Közülük többen már nem először állítanak ki, és van, aki korábbi installációját építi tovább. A Szajna-part fényei, melyek számos híres képzőművészt ihlettek meg a környéken, Farkas Zsuzsa művében is jelentős szerepet játszanak. A napfény beesési szögétől függően változnak a tükröződések mind a szél által felkavart hullámokon, mind az installáció felületén, melyet szintén mozgásba hoz a levegő. A természeti jelenségeken túl az épített környezetre is reflektál műve, az épület tetején a félkörben végződő palatáblák a CD-khez hasonlóan homogén felületet hoznak létre, az előbbieken monokróm, az utóbbiakon színes tükröződésekkel. Farkas Zsuzsa művei az építészet és a szobrászat határterületén mozognak. Az installáció „kijavítja” az épület eredeti, furcsán inkongruens ablakkiosztását: a földszint ablaktengelyeit elfedi a CD-fal, és a művész a tetőablak alatt lévő falszakaszra tükrözi az ablak képét, harmonikusabb összképet hozva ezzel létre.

A CD-nek mint adathordozónak az elavulásával szinte egy időben, a 21. század második évtizedében több művész is anyaggá alakította ezt a használati tárgyat, és felhasználta installációjához, így például Bruce Munro vagy Elise Morin,<sup>4</sup> Farkas Zsuzsa azonban már náluk korábban is kísérletezett az anyaggal, például a fent említett diplomamunkájában 2005-ben. Az a mű akkor nem kapta meg a megfelelő nyilvánosságot, a *Sculptures en l'île* fesztivál évi 40 ezer látogatója, valamint a kedvező francia sajtóvisszhang azonban remélhetőleg meghozza az elismerést.

Jegyzet

- 1 <http://zsuzsafarkas.blogspot.com/>
- 2 <https://www.youtube.com/watch?v=A5PrpgDTQSI&feature=youtu.be&t=125>
- 3 [https://gpseo.fr/sites/gpseo/files/document/2018-05/Catalogue%20SEL\\_Andresy2018\\_Web.pdf](https://gpseo.fr/sites/gpseo/files/document/2018-05/Catalogue%20SEL_Andresy2018_Web.pdf)
- 4 <http://www.brucemunro.co.uk/work/installations/http://elise-morin.com/>  
További, részben korábbi példák hozhatók a CD használatára André Dubreuil-től vagy a berlini Lux Antaltól.